

SZERKESZTŐSÉG
ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Piața M. Viteazul
(Nagypiactér) 11/a
TELEFON: 670.
Megjelenik
minden pénteken.

NÉPÜNK

Előfizetési árak:
BELFÖLDÖN
1 évre . . . 160 L.
1/2 80 „
1/4 40 „
KÜLFÖLDÖN
1 évre
Magyarország P 10.
Slovensko . . . Ck 60.
Austria S. 15.
Jugoslávia . . D. 100.

ZSIDÓ HETILAP

Ki a bűnös?

Írta: Dr. FRIED ÁBRAHÁM

Dr. Fried Ábrahám, ki a Zsidó Nemzeti Szövetség máramarosszigeti csoportjának elnöke és a máramarosszigeti városi tanács állandó választmányának tagja, központjában áll a szomorú máramarosszigeti eseményeknek. Az ő lelkes zsidóság iránti szeretete vezeti minden lépését. Éjt és napot nem tekintve minden erejét megfeszíti, hogy segítsen világosságot deríteni abban a pokoli sötétségben, hol csak az emberi gonoszág által gyújtott tüzek lángolnak az ég fele. (Szerk.)

Hónapok óta folyik rendszeres izgatás szerte az egész országban zsidó élet és a zsidó vagyon ellen. Fényes nappal bizonytalan a zsidó élete, éjjelre a remegés és rettegés köszönt be a zsidó szívekbe. *בקר יאמר מי יתן ערב, מי יתן בכר*. Balceana, Suceava, Borsá és vizsniczi templom ég. És nem találják meg a bűnöst? Ki a bűnös? Hol a bűntevő? Mi a bizonyíték?

Ha a naptárban megjelenik a május 1-je, a kommunista vörös kakas, mozgósítják az állam egész haderejét és megszállják a gyanus munkásszervezeteket, házkutatásokat rendeznek, lapokat elkoboznak, lecsukják a gyanus vezetőket, kinvaltatják és éhségstrájkba kényszerítik. Miért? Mert ezt így kívánja a suprema lex a Statului! Rendnek muszáj lenni!

Ha az állam titkos rendőrsége hivatalos vagy magán-információt kap, hogy augusztus elsejére készülöben valami, akkor még mielőtt megszólalt volna a kommunista veres kakas, már is megszállják a nagyobb centrumot. Gondoskodnak előzetesen az egész haderő mozgósításával, hogy a munkásságnak sem felvonulás, sem más megmozdulása ne zavarja a társadalom és az állam nyugodt gépezetét? Miért? Mert ezt így kívánják azok, akik zavartalanul akarják továbbra is biztosítani a maguk hatalmát és az állam rendjét!

Am ha hónapok óta lapokban és népgyűlésekben, templomok oltáráról, diákokthonokból kürtszóval és templom harangok félrehúzásával hirdetik a zsidóság elleni gyűlöletet és tömegeket biztatnak fel, hogy a leghazafisabb tett és erény a zsidót megölni és vagyonát elpusztítani, felgyújtani — és ha a tűz vörös-kakasa már meg is jelent, hogy kukorikulásával jelezze is a zsidó vagyon tüzemészettete lángjaitól pirkadó égboltozatot: akkor a hivatalos nyilatkozat azzal fejezi be magasztos hivatását, hogy a vizsgálat holtpontra jutott, mert semmi bizonyíték a bűnös kiletére?! A borsai tüzről azt állapította meg a hivatalos fórum, hogy Dr. Salamon lakásánál keletkezett a kémény-tűz. Ezt felsőbb érdekekből és más bizonyítékok hiányában így kellett megállapítani. Így legalább az anyagi kár felelőssége inkább elhárítható.

De jött a vizsnici templom esete és ez reávilágít teljesen a gyújtogatók kitértően alkalmazott rendszerére. A gyújtogatók itt is, akárcsak Borsán olyan körülmények között akarták a szigeti zsidó vagyonokat elhamvasztani, hogy a vádhatóság ezuttal is bizonyíték hiány miatt az eljárást beszüntesse.

A templom kigyulladt volna rögtön, azután, hogy az esti imáról a közönség haza ment. Ki tudja, hogy a tűz nem-e keletkezett a samesz gondatlansága folytán? Nem-e ott felejtett szál

gyertya esett ki helyéből, továbbégett és idézte elő a tüzet?

Egészen bizonyosak lehetünk, hogyha a vizsnici tüzet nem veszik észre kellő időben, a porráégett Tóratekercekből és a hamuvá égett templomszék és oltár porában bizony már a legnagyobb szaglás sem tudta volna megállapítani azt, hogy a bűnös kéz odaöntött petrolcuma idézte elő a tüzet? Ez így is lett volna! *Egészen bizonyos, hogy itt is, akár csak Borsán a mi saját gondatlanságunk lett volna a gyújtogató!*

És az bizonyos, hogy sokkal nehezebb a helyzete a hivatalos tényezőknél ma — bár a kár jelentéktelen anyagi szempontból, — de annál súlyosabb a felelősségérzet morális szempontból.

Hiszen most már kétségtelen, hogy az előre jól megszervezett bűnös-társaság elárulta magát! Szegény kis gyertya szál, mely a gondolatlanság vádpadján állott volna, nem is égett a vizsniciek templomában. A földredöntött két Tóratekerce telepátikus módra megdobbantotta két hitű zsidó szívét és a két zsidó úgy érezte, hogy sietni kell nekik a tetthelyre, mert földre döntötte egy galád kéz az emberiség fényét és fáklyáját az emberi Öskultura forrását, mely emberszeretetre és kölcsönös megbecsülésre tanít. A tóra, mely arra tanít, hogy *ne ölj, ne gyujtogassál, ne bántsd felebarátodat*, megköltözve és petrolcummal leöntve tehetetlenül várta pusztulását a földön. Ám csak pergamentjére lehetett bilincseket rakni. Szellemét nem lehetett guzsbakötni és ez a szellem megdobbant két igaz zsidó szívben, akik érezték, hogy koronánk, díszünk és szentségünk földön fetreng! És a két zsidó észrevette a galád gyújtogató tettét még olyan időben, amikor a vád objektumát is meg lehetett menteni.

Mi felelősségünk tudatában biztosan állítjuk és ezt most már a hivatalos hatóságok is hangoztatják: *Bűnös kéz gyujtogatta a vizsnici templomot és nem igaz a mese, hogy egy ottan felejtett kis gyertyaszál idézte elő a tüzet!*

És mi azt is mondjuk: *A borsai tűz sem keletkezett dr. Salamon kéményében, hanem egy előre jól megszervezett társaság gyujtotta fel a borsaiak*

vagyonát, olyan módon és időben, hogy a vizsgálat figyelmét „gondatlanságra” terelje?

Ezt banális nyelven úgy mondják: már a védelmet is előre megcsinálták! És ezért most még inkább mint eddig, kérjük? *Ki a bűnös?* Fájdalom, hogy gólusunk egyik beteg állapota az, hogy nehezen lehet felfedezni a mi gyilkosainkat.

Eszembe jut az ismert híres héber költőnek egyik költeménye. Konstantinápolyban holtan találtak az egyik zsidó uccában egy görögöt. Megindul a vizsgálat. A halott görög, tehát a gyilkos lehet török is, zsidó is. A török, aki megölte, nyugodtan folytatja továbbra is életét. Ót a vád nem érheti, hiszen hatósága bizonyíték hiányában nem is fogja feléje terelni a vizsgálatot. Zsidó uccában találták a meggyilkoltat. Ez elég bizonyíték arra, hogy zsidó kéz öntötte ki ártatlannak véréit. És a zsidóság bőjtöt hirdet és sírok szellemét idézgeti. Gyász és sírás zsidó uccában. *A gyanu bizonyíték hiányában zsidó ellen irányul.*

És most miként történik mindez? Zsidó templomban tűz, tóratekercek a földön, zsidó Borsá leég! Hol a török, aki azt felgyújtotta? Avagy bizonyíték hiányában talán itt is zsidó a gonosztevő?

Hát miért nem fogják le azokat a szervezeteiket, ahonnan kiindul ez az embertelen agitáció? Hát nem elég bizonyíték, hogy Cuza és Codreanu erre izgatják a tömegeket, ezt hirdetik Dumitrescu és Berinde az Oltárról, erről rebesgetnek a cselédek Borsán, ezt jósolta meg Manolache Szigeten. Avagy a zsidó élet szempontjából nem muszáj rendnek lenni?

Milyen boldogan nézte a török, hogy a vizsgálat feléje sem irányult! És milyen szomorú a mi gólusunk, hogy a velünk szemben elkövetett gaztett kinyomozására nincsen bíróság, mely a bizonyítékokat megtalálja.

Kell-e nagyobb bizonyíték, hogy a Máramarosban megindult antiszemita agitáció és az agitátorok gyujtották fel Borsát és a vizsnici templomot! A vallatás technikáját hadd alkalmazza csak a hatóság a szükséges módon, és rögvést felfogják fedezni a gyújtogatót. *Nem volt az török! Csak akarjanak!*

Az antiszemita frontról

A bukovinai Zastawnából jelentik, hogy körülbelül 40 suhancz nagy lármával és antiszemita dalokat énekelve vonult át kedden Horoschoutz, Jurkoutz, Bojancuk, Pohorloutz és Kuczurnik falvakon. Jurkoutzon megtámadták Schaje Ellenbogen és Karl Friedmann vendéglőseit, kik nem akartak a Radau testvéreknek sört ingyen kiszolgálni. Az italokat ezek korcsmájából kihordták erőszakkal és ablakaikat beverték.

Dornavatrából jelentik: A rendőrségnek sikerült végre a körözött antiszemita agitátort Totut — aki annak idején Fallik zsidó egyetemi hallgatót meggyilkolta és szabadlábra helyezték — a Dorna-Beszterce vasútvonalon letartóztatni. Egyidejűleg Eremia diákvezér is le lett tartóztatva.

Tehát letartóztatva. Jó. És mi fog ezután történni? Ismét felmentik majd őket, mintahogy Codreanu felmentették. Mindkettő lelkiismeretén ott feketedik már a megalvadt ember vér. Codreanu a jassyi prefektussal végzett és Totu, Fallik zsidó egyetemi hallgatót ölte meg. És történt akkor talán valami bántódásuk?

Mi történhetik tehát most? A Codreanu esete csak néhány napja, hogy bebizonyította, hogy a törvényes büntetés elkerülésére legjobb védőezköz az antiszemita hecces üzése!

Olvassátok
Fizessetek elő
Hirdessetek
Terjesszék a
heti lapot, mely a vallásos zsidóság egyetlen
magyar nyelvű lapja

Radautzból jelentik. Radautz község zsidó lakosságának nyugalma — megbolygatott méhrajhoz hasonlóan — durva kezektől ismét fel lett borítva.

Kiállításaink hiába harsogják a kormányzat felé az antiszemita féktelenkedéseket, hiába kérünk védelmet a durva korbácsütések vagy hegyes revolver-golyók elől, minden marad a régiben. És amikor a belügyi hatóságok a legenergiusabban nyilatkoznak az újságírók előtt, akkor történik meg, hogy egy zsidó orvos családjával együtt 24 órán belül el kell hagynia évtizedes lakhelyét egy fenyegető névtelen levél parancsára, mert nincsenek hatóságok, akik megvédhetik, akikre rábizhatja családja és saját életét.

Dr. M. Biller zsidó orvos kapta ezuttal a névtelen czuista levelet. Ezuttal ő, de ránk is sor kerülhet. És mit tehetünk majd akkor? Nekünk is mennünk kell! És tolakodva nyomul egy kérdőjel a koponyánkba. Meddig mehet ez még így?...

Külföld zsidósága a román antiszemitizmus ellen

Morris D. Waldmann, az American Jewish Committee titkára az amerikai zsidóság közbelépését jelentette be a Romániában erősen tulhajtott antiszemita kilengések ellen. Waldmann most érkezett meg Bucaresti-ből és Berlinből a következő nyilatkozatokat küldi a zsidó sajtónak:

Az antiszemita támadásokról kiadott sajtójelentésekben — ugymond Waldmann — nincsen túlzás, sem ferdtetés. A támadásokat kétségtelenül antiszemita agitátorok idézték fel, akik a parasztság körében, a nyomor miatt, hálás talajra találtak, holott a falusi lakosság egyébként zsidó szomszédaival a legjobb barátságban él. Ezek az események Románia presztízisének és hitelének súlyosan ártnak és nem jöhetnek volna létre, ha a kormány bizonyos diákalakulatokat és ugynevezett „hazafias egyesületeket”, a gyülekezési és sajtószabadság téves értelmezésével nem támogatott volna és nem vonakodott volna elnyomni a törvényellenes antiszemita propagandát. A kormány erélyes állásfoglalása arra mutat, hogy végre belátták, hogy az éveken át semmibe vett, lekicsinyelt zsidóellenes tüntetések átfogó anarchiához vezettek.

Ezután a borsai eseményekkel foglalkozik Waldmann. A kár 300.000 dollár és a kereseti lehetőségek teljes megszűnése. A hajléktalanok és nyomorgók megsegítésére semmiféle lépés nem történt. Zsidók százai, szószerint éheznek. Sokan a leégett házak pincéiben laknak leírhatatlan helyzetben. Ha rövidesen nem jön segítség, féltő, hogy a járvány nemcsak Borsai zsidó és máshittű lakosságát fogja megzúzani, de egyéb vidékekre is át fog terjedni.

A párisi nagy zsidó szervezet, az Alliance Israélite Universelle, Sylvain Lévy elnök aláírásával átiratot intézett Maniu Románia miniszterelnökéhez, melyben tiltakozást fejeznek ki a Romániában lefolyt antiszemita zavargások ellen. Az átirat többek között ezeket fejt ki:

— A sajnálatos események, melyeknek színhelye az utóbbi hetekben a Regát, Erdély és Bukovina voltak, az egész zsidóságban, de főleg a francia zsidóság körében élénk aggodalmat keltettek. Zsidó élet és zsidó vagyon van fenyegetve.

A borsai gyújtogatás, Câmpulungban, Suceava és másutt a zsidók akadálytalan megtámadása, zsidóházak kifosztása, a román zsidók körében pánikot idéztek elő. Kötelességünk a román kormánnyal tudatni, hogy mélyen elszomorít bennünket a békés lakosság ellen, - melynek célja a haza

jólétén működni, - intézett és semmivel sem menthető erőszakosság. Felszólítjuk: vessen véget a gyűlölet hadjáratának, mely Románia érdekeire és

Zirelsohn Beszarabia főrabbijának felhívása az ereciszraéli Eszrogok érdekében

Harminckilenc évvel ezelőtt, amidőn a korfui görögök véres pogromot rendeztek testvéreink között, sokan közülök a zsidó sajtóval karöltve, felhívásokkal fordultunk a világ minden zsidójához és kértük őket, hogy cseréljék fel a korfui eszrogot az ereciszraéli eszrogra. Egyetlen kivánságunk volt, hogy ahelyett, hogy vérünkre szomjas ellenségeinket tápláljuk az aranyözönnel, amit az eszrogért a világ minden részében fizetünk, jutassuk ezt palesztinai testvéreinknek, akik nemcsak szebb és érdemesebb eszrogot adnak a micva rendelkezésére, hanem segítjük vele számtalan országépítő testvérünk boldogulását.

A politikai etikai okokon kívül bebizonyították annak idején legnagyobb gaonjaink, hogy még akkor is nagyobb micve ereciszraéli eszrogra az áldást elmondani, ha esetleg külsőleg nem is egész oly szép, mint a korfui.

A zsidó sajtó mindent elkövetett, hogy a megindult akció eredménnyel járjon. S nem rajtuk mulott, hogy ez nem sikerült. A sikertelenség főoka az eszrogkereskedők haszonlesése volt, akik tekintve, hogy a görög olcsóbban adta az eszrogját, még félrevezetés árán is inkább hozták az ellenség árúját forgalomba.

S így ezek után az eszrogpiacot ismételtel elöntötte az idegen eszrog.

De maradhat-e ez így tovább? Ebben az időben, amikor minden zsidó, legyen az bármily pártállású, mindegyik a maga módján, a maga felfogása szerint és a maga eszközeivel mindent elkövet, hogy országunk épüljön, a zsidó ész és a zsidó meleg szív és a zsidó nép lelke nem békélhet meg evvel a megszegyenítő állapottal.

Vegyük az érem jobbik oldalát. Mily hatalmas eredménye volna, ha a zsidók milliói végig az egész világon csakis zsidó termeléséből származó ereciszraéli eszrogra mondaná a Berachat. Hány családnak hozna ez új hazánkban biztos és nyugod-

jóhíre káros és foganatosítson hatékony intézkedéseket a zsidó lakosság életének és vagyonának biztosítására, végül pedig kártalanítsa a legutóbbi merénylet áldozatait. Reméljük, hogy a kormány eleget akar és tud majd tenni kötelességének...

megélhetést. Mennyi pénzt hozna ez az ország gazdasági vérkeringésébe. Fellendítene a rokon gazdaságokat, sőt az iparágakat is. Ugy, hogy rövidesen igazán zsidóország válna hazánkból.

S ha kezeinkbe vesszük majd az ereciszraéli eszrogot, lelkeszemeink előtt ez a kis gyümölcs végig fogja vonultatni egész dicsőséges nagy multunkat. Az első önállóságunkat, a másodikat és a legújabb harmadik bevándorlást... és talán az eszrog fogja ősi szimbólumánál fogva az egész nép összefogását és együtvértartozását elősegíteni.

Mert a zsidó Génius él és azt semmiféle ellenség elpusztítani nem tudta. Ez felrázta ismét népünket és szemeinkkel látjuk a ránk virradó hajnalhasadást. A gyászoló anya levetette özvegyi ruháját és lengő zászlót tart fiai felé és kiáltja széles e világba „*Fiaim gyertek vissza! Mint egy anya vigasztalhat, úgy akarlak én is benneteket vigasztalni, karjaim tárva vannak érkezésetek elé és szemeim repesve várnak.*”

És meg is érkezett ez a felhívás a világ minden zsidójához. És a legkülönbözőbb pártállású, világnézeti testvérünk egyformán izgul és dolgozik és reménykedik az országépítés érdekében, ha külön szervezetekben és táborokban is. *A végcél egy és a végpontnál mindnyájan találkozni fogunk. Ezen ébresztőnek meg volt az első eredménye. Falvak épültek, munkáskezek nekilendültek és sziklás, mocsaras pusztaságból kertek és zöldkalászos termőföldek keletkeztek.*

És az eszrog, amely meg fog jelenni idejében a zsidó városokban, ott nőtt a mi szent földünkön, testvéreink földjén, amelyet ők mivelnek arcuk verejtékével és karjuk erejével.

És, ha bármelyikünknek meg van adva, hogy ereciszraéli eszroggal tartsuk ezt az igazán szép micvát, ez emlékeztetni fog bennünket nagy multunkra és amely annyit tud nekünk mesélni géniusunk nagy lelkéről, joggal és helyén valóan mondjuk el *שְׂדֵדֵינוּ וְרִיבֵנוּ וְהִיגְעֵנוּ לְזִמְנֵי דָוִד.*

Csakis ereciszraéli eszrogot követeljen mindenki, a kereskedőtől, az eladótól és mindenkitől aki zsidónak vallja magát. Mindenki emlékezzen arra a kötelességre, amellyel tartozik saját magának, népének és vérrel és verejtékkel épülő országának.

Emlékezzen mindenki arra, hogy a Hidur-micva, a micva megszépítése a szolgaság által nem érhető el. Mert azáltal, hogy minden zsidó házba a zsidó eszrogot vesszük, elősegítjük, hogy a zsidó népből szabad országban élő, szabad nép lehessen. g. m.

Szekelyhidasai Sebestén Dávid halála

Megdöböntő halálhíre lapunk zárta után következett be. De egy oly zsidó férfuról, ki 75 esztendőskoráig, mindég csak a tettek embere volt, akinek nevéhez annyi zsidó jótékony akció, annyi jótett fűződik, arról kötelességünk utólag is kegyetlennel megemlékezni, bekövetkezett halála alkalmából.

Életrajzot írjunk? Szegény zsidó fiuból nagyvállalkozó. Életén keresztül a híthez való ragaszkodás vörös fonálként vonult végig. Zsidó szónak régi értelmében, annak összes konzekvenciáját és adottságát levonva és vonakoztatva az élet minden megnyilvánulásában. Zsidó és ember. Együttesen. Ez a legnagyobb érdeme. Azt, hogy sok-sok zsidó intézmény hirdeti tevékenységét, szívét és alkotását; csak szimbóluma annak a gyönyörű ténynek, hogy igaz ember és őszinte zsidó volt egyidejűleg.

Szépen élt, mert hitte élt és küzdve dolgozott. Saját magáért küzdött és családjáért, kis szűkebb családjáért és az egész nagy zsidó családjáért. Hiszen mindannyian testvérek vagyunk, jóban és rosszban egyaránt.

Kolozsvár zsidósága nagyon sokat veszített, de egész Erdély megsiratja. Mint igaz fiát és nagy-lelkű zsidóját.

Minden részvétünk családja iránt, kit legközelebről érint a derék férfi halála. Részvétünk dr Sebestény József iránt, ki méltó atyjának szelleméhez és mély részvétellel vagyunk szeretett kamarai képviselőnk dr Fischer Tivadarral szemben, ki apósát és felesége iránt, ki jólelkű atyját gyászolja Sebestény Dávidban.

Sok ilyen férfi legyen, s akkor van hitünk és reményünk abban, hogy a kegyetlen zsidó sors jobbra fordul és belsőleg is megerősödik. (L)

PHÖNIX

ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG — WIEN

Alapított 1882. évben.

Romániai igazgatóság: BUCURESTI, BULEV. ELISABETA No. 10

Edélyrészi Ellenőrző Iroda: CLUJ STR. NICOLAE IORGA 16.

ORADEAI VEZÉRKÉPVISELET: Str. DIMITRU CANTEMIR 2. Telefon: 7-57

A TÁRSASÁG MŰKÖDÉSI TERÜLETE: Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehszlovákia, Egyptom, Franciaország, Görögország, Hollandia, Jugoszlávia, Lengyelország, Magyarország, Németország, Olaszország, Palesztina, Románia, Spanyolország, Tunisz, Törökország.

A társaság fejlődését az utóbbi 20 évben a következő számok mutatják:

É v	Biztosítási állomány	Díjbevétel	Biztonsági alapok	1929 év végével a biztosítási állomány:
1913	K 224.987.549—	K 9.733.268·07	K 60.502.808·81	több mint két
1924	S 430.944.943—	S 27.541.688·77	S 53.051.954·77	miliárd schillinget,
1925	„ 655.028.355—	„ 37.693.246·18	„ 77.037.672·54	a díjbevétel pedig
1926	„ 1.079.703.694—	„ 49.481.752·88	„ 149.308.416·44	közel száztizmillió
1927	„ 1.399.431.738 —	„ 63.691.607·36	„ 192.368.487·51	schillinget tett ki.
1928	„ 1.787.935.715—	„ 85.477.026·47	„ 242.111.271·97	

A „PHÖNIX” kedvezményes szerződést kötött a K. K. L. jeruzsálemi főirodájával, a különböző országok Mizrahi Központjaival, legújabbán a Mizrahi Erdélyrészi Központtal, a Makkabi Világszövetséggel, a zsidóság több országos szervezetével, a Wizo zsidó nők világszövetségével és még több nagy zsidó testülettel.

Vezetőgynökségek: Arad, Braşov, Bucaresti, Cluj, Cernăuți, Chişinău, Mediaş, Oradea, Sătmăr, Sibiu, Târgu-Mureş, Timişoara.

Gyermek, járadék és nyugdíjbiztosítás: Legmodernebb kombinációk és méltányos díjtételek az életbiztosítás minden ágában. A vezetőgynökségek díjtalanul adnak pontos kalkulációt és mindenemű felvilágosítást biztosítási ügyekben.

HIREK

Felelős szerkesztő WASSERSTROM SÁNDOR
Népünk* cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Haptár 5690

Péntek, Áv 29 augusztus 22.
Szombat, Áv 30, augusztus 23.

Szombat bejövetele:

Üzlet bezárás 7.20
gyertyagyújtás 7.25
I-tentiszelet kezdete 7.35
Szombat kimenetele 8.40
Szombaton Roschodes bentsn
Vasárnap 24-én és Hétfőn 25-én ראש הודש

Szomoru évforduló.

A zsidó-nép legújabb történelmének talán legemesebb évfordulója volt a napokban. Egy éve annak, hogy a zsidó Palesztina elleni barbár támadás kitört. Egy éve mult azon naptól, midőn a hatalmas események a világ zsidóságát aggodalmmal töltötték el és gyászba borították. Egy éve, hogy ez a katasztrófa Szentföldünkön megkezdett serege művünket rombadöntéssel fenyegette. Egy éve a hebroni és safedi iszonyú vérengzéseknek és egy éves az évfordulója a zsidó koloniák bátor hősiességű védekezésének.

Szomoru év volt. Minden héten és hónapban mércéként neheztedek ránk a tragikus augusztusi események. A véres küzdelmeknek politikai következményei, mozgalmunk vereségének egész sorát eredményezték. Egyetlen pillanatig sem hagyhattuk bennünket pihenni. Nem engedték meg, hogy ledni akarjunk és tudjunk. Minden lehető elköltünk ellenfeleink, hogy szerencsétlenségünket a gyégsőkig kihasználják. Fáradságtalanok voltak minden helyzet kihasználásában, hogy cion mozgalomunkat agyonüssék.

Nagyon, de nagyon fájdalmas sérelmek ezek melyek a legkeserűbb méltatlankodást kellett hogy elölkünk kiváltsa. Azonban millióink szívében élő cion eszmét sem a sokszoros gyilkolások, sem a politikai perfidiák nem ölhetik meg. Az elmúlt év során: a mi nemzeti frontunk, a palesztinai jisuv és a belső utánpótlásunk szilárdabban és egységesebben áll, mint bármikor ezelőtt. Ha valahol változást följegyezhetnénk, úgy eszméink szempontjából ez csak előnyös, hiszen az akarat megerősödött, az erőlködés megsokszorosodott és az energia megnagyobbodott.

Poszitiv tényként állapíthatjuk ma már meg, hogy a cion eszme megvalósulásában nincs semmi akadályunk többé még pillanatnyilag sem kételkedünk. Számoljunk csak a jelen ama tényével, hogy mily hatalmasakkal kellett az 1929. augusztusában történt palesztinai tragikus események óta küzdenünk. Vesztünk számot azon veszedelmekkel és válságos eseményekkel, amelyek bennünket ez idő alatt fenyegettek. Ezzel szemben a cion eszme él, s egyre fokozottabb mértékben terjed. *Palesztina egy bevehetetlen vár. Ennek erődein és az öntudatos zsidóság erkölcseménységű erkölcsi erején ép úgy szétmállanak ellenfeleink támadásai, mint a multban.*

Mégis súlyos nemzeti gyásznapjaink ezek. A sors iróniája, hogy e napokat néhány nappal ezelőtt, nagy történelmi gyásznapunk, Tiseo-Beáv után helyezte. A történelmi események iróniája, hogy egy nép, amely az Áv hónapjában elvesztette függetlenségét és kétezer év előtti elpusztított templomát gyászolja, kétszeres gyászba boruljon. Még mindig emlékezetünkben vannak azon képi jelenetek, Abrahám ösatyánk városából, Hebronból és a kabalisták ös fészkeiből, Száfethből. Keserű fájdalom fojtogat bennünket, ha eszünkbe jutnak az irtóztos mézszárlások és mindaz, mit a felbujtogatott mob ezen két város békés zsidó lakóival elkövetett.

Egy év mult el anélkül, hogy feillékezni tudnunk volna. Egy év, ideges feszültségben. A szomorúság és a reménység éve.

Ha van egy nép, mely halhatatlan és Phönixként győzedelmesen száll föl a hamuból, úgy a mi szerencsétlen, mindenki által üldözött zsidó népünk az. A mi zsidó népünk örökké halhatatlan, de jövő szabadságának biztosítékát forró, piros vérenek vérével fletti meg.

NAGYVÁRADI ZSIDÓ FIU INTERNÁTUS

Prospectuskiváratra
díjtanul küldünk!!

A nagyváradai társulati Kereskedelmi, az orth. Gimnázium és a zsidó Liceum igazgatóságaitól ajánlva,

Elsőrendű כשר ellátás. A tanulókat végzett szaktanárok készítik elő. Bármilyen iskolai és internátusi ügyben ilvilágosítással szolgál az internátus igazgatója

Szilágyi Adolf zsidó liceumi tanár.

Ajelentkezéseket ajánlatos minél előbb eszközölni.

Felakarták gyujtani a váradai szefárd imaházat

Tegnap óta a szabadjára engedett antiszemita agitáció egyik újabb merénylete tartja izgalomban Nagyvárad zsidóságát. Ugyanis keddről szerdára virradó éjjel ismeretlen egyének felakarták gyujtani a Ligeti utcai szefárd imaházat.

Még a mult hét szombat estéjén egy liget utcai zsidó asszony három titokzatos idegenre lett figyelmes a templom környékén, kik közül az egyik azt mondta társainak „látjátok, ez az a templom”. Amire a templomban időző férfiak kimentek megnézni, hogy kik azok az egyének. Az egyik átvette magát a templom körüli kerítésen és a másik kettő pedig futásban keresett menedéket. Ezen előzmények után a templomszolga és a családja azon est óta minden éjjel ébren volt. Ugyanigy volt tegnap éjjel is, mikor fél három tájban a samesz leánya a templom felől jövő zajra lett figyelmes. Felébredtette az apját, ki kiosont a templom udvaron levő lakásából és több szomszédot alármozott. Amig a samesz a szomszédokkal járt, a felesége megfigyelte, hogy először két és azután egy magas kucsmás férfi osont ki a templomból.

A samesz több férfivel behatolt a feltört ajtaju

templomba megnézni, hogy nincs-e még valaki ott elbujva? Nem is találtak bent senkit, ellenben a legnagyobb megdöbbenéssel látták, hogy a frigyszekrény előtt a faburkolat erősen le van öntve petroleummal. Ugyátszik, hogy a samesz lakás felől jövő zaj akadályozta meg a tetteseket a bűnös tettük elkövetésében. Még az éjjel jelentést tettek a rendőrségen, honnan reggel kiszálltak a vizsgálat megejtésére.

A felvett jegyzőkönyv kétségtelenül igazolja, hogy a templom felgyújtására a tettesek már hetek óta készültek és csak az alkalmas pillanatot lesték, hogy galád tettüket elkövessék.

A nagyváradai orth. zsidó hitközség képviselőjében Wasserstrom Sándor, a gazdasági ügyosztály vezetője megjelent a rendőrchvesturán és a legerélyesebb vizsgálat lefolytatását, valamint a hitközségi templomok megfelelő őrséggel való ellátását kérte. Fodor Lőrincz rendőrigazgató ígéretet tett, hogy a rendőrség átszervezése útján minden zsidó templom őrszéséről megfelelően gondoskodni fog.

Schwartz Menyhértné 1928-ban létesült orth. zsidó leánynevelő intézete Oradea,

Német és Francia társalgás.

az 1930-31 évre kibővített arányokban folytatja működését Kapucinus-n. 9 sz., az összes orth. zsidó és állami iskolák közelében. Szeretetteljes, gondos nevelés. Naponta 5-szöri bö és tápláló-étkezés. Állandó tanárnél és orvosi felügyelet. Idegen nyelvek. — Zene. — Kereskedelmi és Ipar-művészeti tanfolyam.

Beiratkozás már megkezdődött

PROSPEKTUS

PROSPEKTUS

— **Urfali halálbüntetése 10 évi börtönrre lett változtatva.** A tavalyi palesztinai vérengzések alatt Urfali József szefárd zsidó le lett tartóztatva, mert arab tanuk azt vallották, hogy 4 arabot lelött. A bíróságok halálra ítélték. Most jött le a legfelsőbb fórum ítélete, amely 10 évi börtönnel sújtja. A palesztinai zsidóság az egészétegy az arabok kedvéért elkövetett „justicmord”-nak véli. A Zsidó Távirati iroda közli, hogy Urfali védője nyilatkozatában kijelentette, hogy a halálbüntetést 10 évi fegyházra változtatott ítélet ellen is felfolyamodással él, és reméli ezntal az Urfali ártatlansága teljes bizonyítást nyer és védencét szabadlábra helyezik.

VEGYILEG tisztít mos vasal férfi és női ruhákat
Fehőrnemű, gallőrmosást is vállal
BORGOS Bazár épület
vegytisztító Színház oldal.

— **Székrokedésnél,** emésztési zavaroknál, gyomorégésnél, vértódulásnál, fejfájásnál, álmatlanságnál, általános rosszullétnél igyunk reggel éhgyomorra 1 pohár természetes, **Ferenc József** keserűvizet. A belorvosi klinikákon szerzett tapasztalatok szerint a **Ferenc József** viz az ideális hashajtó minden jellemző tulajdonságát egyesíti magában. A **Ferenc József** keserűviz kapható gyógyszerárakban, drogériákban, és fűszerüzletekben.

Használt zsákok eladók a FLORA gyárnál.

Ócska tölgy és búkk hordók olcsón eladók Telefon 86.

— **Házasság.** Anna Rose Etrah (New-York) és Markovits Miklós (Oradea) lapunk szerkesztőségének kiváló tagja f. hó 21-én házasságot kötöttek. Az új párnak sok szerencsét és boldogságot kívánunk életük ezen új fordulójánál.

A zsidó operette társulat nagy sikere Váradon

Várad minden nemes zsidó ügyért lelkesedő zsidóságának, az elmúlt héten három igazán kellemes ünnepi estben volt része. *Sidy Thal* és *Teffner* kitűnő jiddis színtársulata, mely oly nagy sikerrel szerepelt néhány héttel ezelőtt, a város közönségének általános kívánságára ismét visszajött, hogy nagyszerű művészetével ismét néhány derűs estét nyújtson ezen város nevetéstől elsokott zsidóságának.

Akik látták a zsidó művészeket, azok csak a legteljesebb elismerés hangján beszélhetnek ezekről a tehetséges színészekről, kik zsidó szívvvel viszik színpadra a getto siró-nevető, tragikus és tragikomikus alakjait. A dickensi könnyek, tiszta, mosolygó apró zsidó tragédiák és tréfák váltakoznak művészi játékok ezerszínű hurjain. Ezen művésztűknek köszönhetőek legutóbb is azon táblás estéket és meleg ovációkat, melyben Várad halás zsidó közönsége őket részesítette. *Sidy Thal* igen gyakran szívebe markoló, könnyeket sajtoló, lágyhangú, szomoru, majd pedig derűt árasztó, kedves zsidó nép és nemzeti dalai, graciös, intelligens játéka páratlanul és eddig utólrhetetlenül nyilatkozik meg ezen drága leány-gyermek művészetében. *Mig Teffner* markáns és jellegzetes művészi alakításai, méltó partnerévé avatja.

Több helyről megnyilvánult intervenciók és a telt házak rábírták *Sidy Thal* és *Teffner* színtársulatát, hogy *Szombat* és *Vasárnap* ese újra bemutassák nagy művészetüket Várad zsidósága előtt. Részünkről, úgy a zsidó öntudat fejlesztése, valamint zsidó kulturánk e sokat hányatott és igen gyakran nélkülözéseknél kiszolgáltatót apostolait, a nagy közönség legmelegebb támogatására ajánljuk, annál is inkább, mivel amellet, hogy kivételes művésztűkben gyönyörködhetünk, jövedelműknek egy részét nemes zsidó szívvvel, a sokat szenvedő borsai zsidó tűzkárosult testvéreink javára ajánlották fel.

Gyártelep: LILJOM-U. 5.

A jómunkát szerető közönség százai igazolják

VEGH ruhafestő és vegytisztító

cég elsőrangú munkáját

Felvételi üzlet BÉMER-TÉR 2. sz.

Tájékoztató a hitközségi iskolákba való fölvételre.

Az oradeai orth. zsidó hitközségi iskolák igazgatósága az érdekeltek tájékoztatására közli a következőket:

Az orth. zsidó hitközség főhatósága alatt álló *fiu és leánygimnáziumokban* az 1930/31 tanévre szóló beiratások f. hó 25—31, a javító vizsgálatot tevők beiratása szeptember hó 6—8 között tartanak meg. Az első osztályba beiratkozni szándékozók haladéktalanul nyújtsák be fölvételük iránti folyamodásukat. A benyújtás legkésőbbi terminusa aug. 25. Melléklendő okmányok: iskolai, születési, újraoltási, állampolgársági bizonyítványok. A felekezeti elemi iskolát végzett tanulók bizonyítványa csak tanfelügyelői láttaozással érvényesek. Ha a jelentkezők száma a törvényes létszámot túlhaladja a IV. elemi osztály mértani és számtani anyagából fölvételi vizsgálatot tesznek. A vizsgálat kezdete szept. 2-án d. u. 3 óra. Az intézet régi növendékei is fölvételi kérelemmel iratkoznak. Az évvégi aviz mellékelendő. A magasabb osztályokba újonnan jelentkezők kötelesek a jött felsorolt okmányokat bemutatni. Folyamodvány-mintával és minden egyéb fölvilágosítással készséggel szolgál az igazgatóság. Vidékiek a megkereséshez válaszbélyeget mellékeljenek. — A javító vizsgálatokhoz való jelentkezés végső időpontja augusztus 25. A vizsgálat kezdete szeptember 3-án délután 3 óra. A tanulók a szükséges irószközökkel jelentkezzenek. — A beiratkozások szeptember 13-án minden kategóriára nézve lezártnak. A késedelmes jelentkezők csakis a temesvári Directoratul Ministerial VII. engedélyével irathatók be. A rendes tanítás szeptember hó 16-án reggel 8 órakor veszi kezdetét. Későbbi megjelensre senkinek engedély nem adható. Az elmúlt tanévben használt tankönyvekben semmiféle változás nem lesz. A beiratási díj 300 lei, a tandíj különböző fokozatu. A fokozatokba való beosztást a hitközség tandíjbizottsága végzi. A megállapítás elleni fellebezések az előjárásához intézendők és az iskola igazgatóságához nyújtandók be. Mivel a tandíjmentességre vonatkozó kérelmek beadásának új-ságokban és templomokban meghirdetett határideje már rég lejárt s a hitközségi iskolák minden fokozatára vonatkozólag rengeteg kérelem érkezett be, a tanév első felére semmiféle újabb tandíjmentességre, vagy kedvezményre vonatkozó kérelem el nem fogadható. A megállapított tandíj első negyedévi részlete a beiratásnál kifizetendő.

A fiu-gimnázium talmud-tórával kapcsolatos, mely díjtalanul áll a tanulók rendelkezésére. A napi foglalkoztatási idő a rendes hittani órákon kívül 2 óra. A jelentkező tanulók négy csoportban nyerne kiváló képzettségű hitoktatók részéről oktatást.

A *hitközségi elemi fiu- és leányiskolák első osztályaiba* a beiratkozások augusztus hó 28-án 29-és 31-én, a többi osztályokba szeptember hó 1—6-ig tartanak, mindenkor d. e. 9—12-ig. Minden beiratásnak helye: a fiu iskola. Az első osztályba az iskolai törvény 12 §-a alapján, a 7 éves kortól elért gyermekek vehetők fel, de a Közoktatásügyi Ministerium 93191/930 sz. rendelete alapján korengedélyt nyerhetnek a hat és hét év közöttiek, ha azt szabályszerűen kérelmezik s hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolják a gyermek testi és lelki fejlettségét. Azok a szülők, kik ily korengedéllyel óhajtják gyermekeiket beírni, a szükséges felvilágosítások megszerzése céljából f. hó 25-ig, a beiratásokat megelőzőleg föltétlenül keressék föl hivatalos órák alatt (d. e. 10—11) az iskola igazgatóságát a beiratandó gyermek születési bizonyítványával. A többi elemi osztályba való beiratásánál a születési és iskolai bizonyítvány (aviz) föltétlenül bemutatandó. Az iskola törvény 19 §-a alapján minden szülő, aki gyermekét a felekezeti iskolába óhajtja fölvétetni, előzetesen az állami iskola igazgatóságánál egy deklarációt köteles személyesen bemutatni, ezért a szükséges utbaigazítás megszerzése céljából a családfő megjelenése föltétlenül szükséges. Ezután is figyelmeztetem a t. szülőket, hogy az esetleges kellemetlenségek elkerülése céljából gyermekeiket a kitűzött időben mulhatatlanul irassák be s a deklarációt a megfelelő kerület áll. isk. igazgatójával legkésőbb szept. 9-ig (szept. 7, 8 ünnepnap) irassák alá. Az aláírt deklarációt az igazgatóságához szolgáltatassák be, mert szeptember 10 után a be nem írottak, avagy a látamozott deklarációval nem rendelkezők a mi zsidó iskolánkba be nem fogadhatók. — A beiratási díj 150 lei. Újabb tandíjmentességre vonatkozó folyamodványok az elemi iskoláknál sem fogadhatók el, csupán a második félévben. Az évi tandíj megállapítására vonatkozó egyéb fölvilágosításokat l. föntebb. Az elemi iskolai tanítás kezdete szept. 15 reggel 8 óra.

Az igazgató.

GLÜCK ANTAL, Satu-Mare
Ajánlja elsőrendű autorizált
STR. N. FILIPESCU 36.

Rum, Likör és Cognac, gyártmányait legolcsóbb árban
valmint mindennemű gyömbölcs aromákat és esszenciákat

Apró hírek.

Varsó. A varsói zsidó temetőnek egyik legszentebb emlékműve, a szlonimi szent pap sirja e héten leégett. A tűz onnan keletkezett, hogy minden este száz és száz Jahrzeit-gyertyát gyújtottak a szent sirján különböző hívek. Egy ilyen gyertyától lángrakapott a szent pap örök hajléka és porrá égett. A chasszideusok rossz előjelt látnak ebben a tűzben...

New-York. Az elmúlt hónapban egy tizenhat éves oroszországi bócher érkezett Newyorkba. Elment a híres „Rabbi Jicchok Elchanon” jesivába és kérte a fölvételt. Ott megvizsgáztatták és ime a 16 éves fiu az egész Babyloniai Talmudot alaposan ismeri. „Hol tanultál?” kérdezték az ámuló rabbik és tanárok. „Moszkvában” volt a felelet. Elmondta továbbá, hogy eddig is folyton vándorolt, tanult. Szülőfalujából Charkowba került, onnét Sluzkba, majd Pétervárra és még néhány városba. Végre Moszkvába került szüleivel és még egy társával egy rabbinál tanult persze titokban. A szobában hol tanultak senki be nem léphetett; a rebbe ha jött gondosan becsomagolta a Gemarát. Gemarát és egyéb talmudikus könyveket egyáltalán nem szabad árusítani a jó emberek megszokták ajándékozni könyvekkel a tanulni akaró ifjuságot. „Sok fiatal ember él Moszkvában, aki Talmudot tanul; ezek mind ismerik egymást, akárcsak a marannusok. Chéder egyáltalán nem létezik; a „melamedek” titokban otthon látogatják meg tanítványaikat. Ha valakit rajtakapnak börtönbe zárják, vagy Szibériába küldik.”

Jeruzsálem. A kormány elhatározta egy modern alapokra fektetett rendőriskola felállítását.

Augusztus 1-től kezdődőleg légi postajarat indult meg Jeruzsálen és Kairó között.

A kormány és Tibériás városi tanácsa közötti elhatározás, mely a tibériási hőforrások miatt keletkezett, a közeljövőben békés megoldást nyer.

Lengyelországból 150 chaluc érkezett a „Carnaro” személyszállító gőzösn.

Nyolc egyetemi hallgatót az arab kollégiumból, melyet a kormány subvencionál — kizártak, mert csatlakoztak az arab gyikosok számára rendezett tiltakozó sztrájkhoz.

Junius hónapban 419 zsidó bevándorló volt. Két ismert délafrikai vállalkozó elhatározta, hogy 100 ezer font alaptőkével egy áruforgalmi alapítványt létesítenek Palesztinában.

Több kommunistát letartóztattak és az országból kiutasították.

Berlin. Dr. Eduard Baneth tanár, a nagyhirű talmud-tudós aug. 7-én, 75 éves korában elhunyt Berlinben. Előkelő papi család sarja volt. Atyja Jeráchmiel Baneth, a híres talmudista, Szofer Mózes pozsonyi rabbi tanítványa, nagyatyja Ezekhiel Baneth, a tudós nyitrai főrabbi volt. Eduard Baneth is a pozsonyi jesivában, jőideig Krotoschinban volt rabbi, majd a berlini rabbiszeminárium tanára lett.

Genf. A zsidó ifjuság világkongresszusa egy héten keresztül folyt le Genfben. Az összes államok zsidó ifjusága résztvevő rajta. A kongresszus határozatokat hozott a palesztinai erőszakosságok, valamint a készülő naptárreform ellen és a világszövetség elnökévé Aimé Palliere ismert francia íróvá választotta. Ez az író, mint ismeretes, nemrég tért át keresztény hitről a zsidóságra.

Ingolstadt. Ebben a kis bajor városban folyik hetek óta a legélesebb antiszemita uszítás. A Hitler-párt valahogyan bejutott a város vezetésébe és Donaubote cimen antiszemita lapot indított. Ez a lap az utolsó hetekben egész nyiltan felhívta a lakosságot, hogy „fegyverrel végezzen” a zsidósággal. A berlini liberális sajtó felháborodott cikkeiben bélyegzi meg ezt a gyalázatoságot, a német zsidó szervezetek pedig az államügyészségnél tettek feljelentést.

Chikágó. Salamon L. Sulzberger, a nagy csikágói emberbarát 75 éves korában váratlanul elhunyt az Acqutania-hajón, amelyen karlsbadi kurájából hazafelé tartott.

Bécs. Jakob Landau, a Zsidó Távirati Ügy-nöksége ITO elnöke, jelenleg Wienben tartózkodik. Schober szövetségi kancellár a napokban Jakob Landaut hosszas kihallgatáson fogadta.

Budapest. Dr. Kecskeméti Emil, a Királyi Kuria bírāja, mint hithű zsidó, 65 éves korában meghalt. A most megjelent városi közlöny kimutatása alapján Budapest zsidó lakossága egyre csökken.

London. A brit-zsidó légióban szolgált zsidó frontharcosok november 11-én jubiláris találkozóra gyűlnek össze. Az ünnepségre nagy számban jelenttek be résztvevőket a dominiumok, koloniák és Palesztina előkelőségei.

Felhívás.

Értesitem a n. é. közönséget és a t. vevő-körömet, hogy modernül felszerelt orth. koser szalámi hentesárugyáramban s legjobb minőségű készítmények jönnek forgalomba hozva. Szives pártfogást kér

MARTIN PÁL jun.

ארטה' כשר HENTESÁRUGYÁR ארטה' כשר
C L U J, Piața Mihai Viteazul 25.

Nyugodtan fog aludni, ha

EXPRESS POLOSKA irtót

használ. Kapható:

STERN S. ENDRE

Egy üveg
ára 15 Lei

CÉGNEL ORADEA, Zöldta-u. 10.

Telefon: 378.

Téli szörme különlegességel

megérkeztek, azokat a legolcsóbb árban bocsátom a nagyrebecsült vevőközönség rendelkezésére. Szives pártfogást kér

Oradea, Nagypiac-tér 14.

Ungár Benő
szücs és szörmeáruháza

Restaurant NÓTA Cluj

Ha Clujra jön, keresse fel az ujjonán megnyitott orth. koser

Vendéglőmet Str. Dubalarilor v. Timar-u. 7.

a főpostával szemben levő szamosmehti-ucca

ahol izletes koszt, olcsó árak pontos kiszolgálás, garantálják vendégeim meglegedését. Esküvőket vállalok, Szives pártfogást kér

Utazóknak 10% árengedmény.

Restaurant NÓTA Cluj

SCHÜCK orthodox fiu internatus

BUDAPEST, VII. Kertész-u. 33.

A jövő tanévre kibővített arányokban nyílik meg. Az összes elemi és középiskolák közelében. Szeretetteljes gondosságot!

Idegen nyelvek! Orvosi felügyelet!
Naponta ötszöri garantált bőséges jó koszt!
Mértányos díjak! Külön számla nincs!

Folyó tanévben félbentlakók még elfogadtnak

Csipkét legolcsóbban

csak

Schlesingernél

lehet vásárolni

Oradea, Sas palota Aszódl mellett.

Ugyanott harisnyák, zsebkendők és mindenféle rövidáru cikkek kaphatók

Ha igazán jól akar étkezni, keresse fel a

negyven éve fenálló országos hírt

GROSZ-féle orth. vendéglőt

Oradea, Zöldfa-u. 10 szám alatt és Timișoara, Lloydor II.

hol figyelmes kiszolgálás mellett a legjobb ételek és italok a legolcsóbban kaphatók.

Olcsó havi abonnama. Lakodalmak bankettek s egyéb alkalmak rendezését legelőnyösebben vállalják

Nagy áresés a zsirpicacon

Az egész országban csakis én szállítom a legfrissebb, nyáron olvasztott

ארטה' כשר LIBAZSIRT ארטה' כשר

a legolcsóbban, vasuton és

postán, saját bődönömben. FRIEDMANN SAMU

Oradea, Cuza Voda 6

A legszebb !! Zománccfényű gallérokat

tisztítja a

KLEIN Gőzmosóda

Szent János ucca. 4.

ORTH. כשר

AMSEL VENDÉGLŐ

Tulajdonos: STERN SÁMUEL

ORADEA, Piața Mihai Viteazul (Nagypiac-tér) 7.

Hirdessen a „Népünk”-ben

Kiadja: WASSERSTROM SANDOR